

Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
Τμ. ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ
Τ 26810 50250, 26810 50227
F 26810 50240
URL: fla.teiep.gr

Μονάδα Αειφόρου Σχολείου και Κήπων Παιχνιδιού

Απόδοση στα Ελληνικά του κειμένου:

Module 3: How Does My School Operate Today?

Συντονισμός:

ΤΣΙΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Δρ. Γεωπόνος – Γεωργικός Μηχανικός, Επ. Καθηγητής τμ. ΑΑΤ ΤΕΙ Ηπείρου

Μετάφραση:

ΑΝΔΡΙΑΝΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

Τεχ. Γεωπόνος, Τμ. Ανθοκομίας – Αρχιτεκτονικής Τοπίου

ΧΙΩΤΕΛΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Δρ. Γεωπόνος – Αρχιτέκτονας Τοπίου

Φιλολογική Επιμέλεια:

Βαφειάδη Αριάδνη, Φιλολόγος

Ιούνιος 2013, Άρτα

Περιεχόμενα

Θεματική ενότητα 3:	2
<i>Πώς λειτουργεί το σχολείο μου σήμερα;</i>	2
<i>Εισαγωγή</i>	2
<i>Στόχοι</i>	2
<i>Θέματα / θεματικοί τομείς</i>	2
1. <i>Εκπαιδύοντας για ένα σκοπό</i>	2
2. <i>Κατανοώντας την αειφορία</i>	3
2.1 <i>Οι δράσεις μας και η κλιματική αλλαγή</i>	4
3. <i>Αξιολόγηση και διαγνωστικά εργαλεία</i>	6
3.1 <i>Τα οχτώ βήματα της αειφορίας</i>	6
<i>Το πλαίσιο αειφορίας στα σχολεία:</i>	6
3.2 <i>Πραγματοποιώντας μία έρευνα</i>	8
3.3 <i>Ερμηνεία αποτελεσμάτων και ένα βασικό πλάνο</i>	10
4. <i>Συνέπειες της αλλαγής</i>	11
<i>Γλωσσάρι όρων</i>	12

Θεματική ενότητα 3:

Πώς λειτουργεί το σχολείο μου σήμερα;

«Εάν θέλουμε οι μαθητές μας να προοδεύσουν, να συνδράμουν στην αλλαγή τότε πρέπει να τους αφήσουμε να αγαπήσουν τη γη πριν τους ζητήσουμε να τη σώσουν». David Sobel

Εισαγωγή

Σε αυτή τη θεματική ενότητα στόχος μας είναι να εξηγήσουμε πώς να κάνετε μια ρεαλιστική καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης για το δικό σας σχολείο, και να ανακαλύψετε εάν η φιλοσοφία και το όραμά του ταιριάζει με την έννοια του αειφόρου σχολείου.

Με αυτά τα εργαλεία θα είστε σε θέση να βοηθήσετε το σχολείο σας να αξιοποιήσει την αειφορία ως μία ολοκληρωμένη ιδέα, η οποία περιλαμβάνει ένα σχέδιο δράσης, λειτουργικές πρακτικές, ακόμη και επαφές με την κοινότητα, έτσι ώστε να δημιουργηθεί μία θετική επίδραση η οποία φθάνει πέρα από τα στενά όρια του σχολείου.

Στόχοι

Μετά τη μελέτη του κειμένου οι συμμετέχοντες θα είναι ικανοί:

- Να κατανοήσουν τις έννοιες του *αειφόρου σχολείου* και του *οικολογικού αποτυπώματος* ως βάσεις για την εκπαίδευση του 21^{ου} αιώνα.
- Να αναγνωρίζουν τη σχέση μεταξύ των δικών μας ατομικών πράξεων, της περιβαλλοντικής κρίσης και της κλιματικής αλλαγής.
- Να γνωρίζουν τα εργαλεία της ανάλυσης για την αξιολόγηση του σχολείου τους υπό το πρίσμα της αειφορίας.
- Να κατανοούν τους παράγοντες και τους συμμετέχοντες που σχετίζονται με την λειτουργία ενός αειφόρου σχολείου.
- Να εφαρμόσουν τα κατάλληλα εργαλεία για τη διάγνωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκαλούνται από τη λειτουργία του δικού τους σχολείου.

Θέματα / θεματικοί τομείς

1. Η πρόταση για ένα αειφόρο σχολείο
2. Αειφορία και ένα πραγματικό μοντέλο
3. Αξιολόγηση και διαγνωστικά εργαλεία
4. Επιπτώσεις της αλλαγής
5. Το οικολογικό αποτύπωμα του σχολείου σας

1. Εκπαιδεύοντας για ένα σκοπό

Οι εκπαιδευτικοί, μετά τους γονείς, παίζουν ένα πολύ καίριο ρόλο στη ζωή ενός παιδιού. Ιστορικά, το έργο του εκπαιδευτικού ήταν και θα συνεχίσει να είναι η βασική πηγή γνώσης και κουλτούρας στις κοινωνίες μας. Σήμερα η πρόκληση είναι ακόμη μεγαλύτερη καθώς βρισκόμαστε στο κατώφλι ενός αβέβαιου μέλλοντος. Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με το γεγονός ότι ζήσαμε με ένα όραμα που βασίζονταν σε μονοδιάστατη θεώρηση του κόσμου που μας περιβάλλει με αποτέλεσμα ο άνθρωπος να σπαταλήσει τους φυσικούς πόρους χωρίς να σκεφτεί τις συνέπειες. Το μέλλον διαφαίνεται αβέβαιο για τη σημερινή νεολαία, και γι' αυτό τώρα περισσότερο από ποτέ πρέπει να της προσφέρουμε τα εργαλεία για την

ενσωμάτωση των πληροφοριών και των διαθέσιμων πόρων για την αιεφόρο ανάπτυξη. Το σχολείο δεν αποτελεί εξαίρεση.

Η εκπαίδευση που σκοπεύει στην αιεφορική αντιμετώπιση του κόσμου αποτελεί εκτός των άλλων μία ευκαιρία να βελτιωθούν οι οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνθήκες για τις σημερινές αλλά και τις μελλοντικές γενιές.

2. Κατανοώντας την αιεφορία

Ένα πραγματικό λειτουργικό μοντέλο στο σχολείο μας

Η έννοια του αιεφόρου σχολείου υπονοεί ότι όλοι οι άμεσοι και έμμεσοι συμμετέχοντες μιας εκπαιδευτικής κοινότητας μελετούν και εφαρμόζουν εκπαιδευτικά εργαλεία, προκειμένου να αποτελέσουν μέρος της λύσης αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις της περιβαλλοντικής κρίσης. Υποστηρίζει ότι μέσα στην αίθουσα της διδασκαλίας οι μαθητές αναπτύσσουν την ικανότητα να ακούν, να εκφράζουν τη δική τους άποψη, να αναλύουν τα στοιχεία, να δουλεύουν σαν ομάδα, να αναπτύσσουν κριτική σκέψη, να αντιμετωπίζουν πραγματικά προβλήματα, να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων και να κάνουν τεκμηριωμένες επιλογές. Ταυτόχρονα, η υποδομή και η λειτουργία του σχολείου επωφελείται από την επίτευξη μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας στην αξιοποίηση πόρων όπως: μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, νερού και υλικών και ταυτόχρονα παραγωγή λιγότερων αποβλήτων. Επίσης, το σχολικό πρόγραμμα εμπλουτίζεται γιατί η ενσωμάτωση της αιεφορίας δημιουργεί ισχυρούς δεσμούς μεταξύ του περιβάλλοντος, της οικονομίας αλλά και των ίδιων των αξιών μας.

Μελέτες περιβαλλοντικής ψυχολογίας δείχνουν ότι άτομα που είναι περισσότερο ενημερωμένα για περιβαλλοντικά ζητήματα τείνουν επίσης να εμπλέκονται περισσότερο σε αυτά. Για αυτό το λόγο η κατανόηση της περιβαλλοντικής επίδρασης θα παρακινήσει τους μαθητές να συμμετέχουν. Το αιεφόρο πρότυπο με τη σειρά του προωθεί ένα υγιές περιβάλλον με την ευρύτερη έννοια, με απώτερο σημείο αναφοράς την ποιότητα ζωής για κάθε μέλος της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Φανταστείτε τη θετική επίδραση που θα επιφέρει το όραμά μας σε όλα τα επίπεδα ενός σχολείου:

Στους μαθητές μας

- Επανενασσομένοι στη φύση θα αφομοιώνουν τις γνώσεις τους και θα καθίστανται ικανοί να συμμετέχουν δυναμικά, μέσω της διέγερσης των αισθήσεων και της ενεργού μάθησης.
- Ταυτόχρονα θα ανακαλύπτουν την επιρροή που έχουν στο περιβάλλον τους και θα μαθαίνουν το ρόλο τους ως μέλη ενός ολοκληρωμένου συνόλου.
- Με αυτόν τον τρόπο θα αναπτυχθεί μέσα τους μία αίσθηση βαθιάς αυτογνωσίας, που θα ενδυναμώνει το γνωσιακό τους επίπεδο αλλά και την ευημερία τους.

Στο σχολείο σας

- Η τροποποίηση των λειτουργικών προτύπων θα επιτρέψει να εξοικονομούνται αποτελεσματικά πόροι, ενέργεια αλλά και γενικότερα προμήθειες.
- Θα αναπτυχθούν χώροι και ολοκληρωμένα τοπία κατάλληλα, για εκπαίδευση και αναψυχή.
- Ο ενθουσιασμός και η ενεργή συμμετοχή των μαθητών θα γίνεται αντιληπτή στους εκπαιδευτικούς αλλά και στο άμεσο περιβάλλον στο οποίο ζουν.

- Η πραγματοποίηση εφικτών στόχων θα προσδώσει σε όλους μια αίσθηση δύναμης και ευημερίας.

Σε προσωπικό επίπεδο

- Καθοδηγούμαστε από την αρχή της «αυτο-φροντίδας»¹: φροντίζω τον εαυτό μου, ενδιαφέρομαι για το γείτονά μου (ανεξαρτήτως κουλτούρας, απόστασης και χρόνου) και φροντίζω το περιβάλλον (κοντινό και ευρύτερο). Η διαδικασία αυτή βοηθά να δημιουργηθεί μια αίσθηση κοινού καθήκοντος/ευθύνης.
- Καλλιεργεί σε ατομικό επίπεδο τις αξίες μας, τις ικανότητές μας και μία αίσθηση εμπιστοσύνης και υπερηφάνειας, η οποία πηγάζει από την ικανότητά μας να συνεισφέρουμε.

Στην κοινότητα σας

- Να λειτουργήσει ως σύνδεσμος για τις πρωτοβουλίες μας, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν γονείς αλλά και άλλα μέλη της κοινότητας.
- Να αποτελέσει μέσο αλλαγής που θα απεικονίζεται προς το κοινωνικό σύνολο με απεριόριστες επιπτώσεις.
- Να αυξάνει τη συνείδηση της κοινότητας.
- Να καθιερώσει μια αίσθηση ανανεωμένης εμπιστοσύνης στη κοινότητα των μαθητών.

Αυτό το παραδοσιακό μοντέλο επέμβασης στα σχολεία δε δημιουργεί απαραίτητα άμεση σύνδεση ανάμεσα στην κατανόηση της περιβαλλοντικής επίδρασης του λειτουργικού προτύπου, και της σημασίας της ενσωμάτωσης της αειφόρου ανάπτυξης σε διαφορετικούς εκπαιδευτικούς τομείς. Ωστόσο, χάρη στα πλεονεκτήματα που εφαρμόστηκαν και πλαισιώθηκαν από τη δεκαετία της εκπαίδευσης για την αειφόρο ανάπτυξη που καθιερώθηκε από την UNESCO, σήμερα περισσότερο από ποτέ, κυβερνητικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα δίνουν έμφαση σε αυτό το πρότυπο. Θα αποτελέσει έργο των διευθυντών αλλά και των εκπαιδευτικών να μεταδώσουν αυτές τις ιδέες στη νέα γενιά μαθητών, οι οποίοι σε συνδυασμό με τα έως τώρα βιώματά τους θα κατανοήσουν την ευθύνη που τους αναλογεί ως μέλη μιας παγκόσμιας κοινότητας.

2.1 Οι δράσεις μας και η κλιματική αλλαγή

Έχει πολύ μεγάλη σημασία όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας να αντιληφθούν το μεγάλο αριθμό συνδέσεων που υπάρχουν μεταξύ των μεμονωμένων δράσεών μας και του πώς αυτές εκφράζονται στο περιβάλλον, τόσο τοπικά όσο και παγκόσμια. Ενδεχομένως να νιώθουμε αδύναμοι να κατανοήσουμε την κλιματική αλλαγή στο μέγεθός της, ωστόσο οι καθημερινές μας αποφάσεις, όπως η ανεξέλεγκτη απόθεση αποβλήτων, η αναποτελεσματική χρήση των μέσων μεταφοράς και της ενέργειας, η αλόγιστη χρήση νερού ή το να μην είμαστε υπεύθυνοι καταναλωτές έχουν πολύ σημαντικές επιπτώσεις. Στην πραγματικότητα αυτός ο τύπος περιβαλλοντικού φαινομένου, όπως θα διαπιστώσετε στα επόμενα κεφάλαια, είναι αποτέλεσμα αποφάσεών μας οι οποίες διατάραξαν την ισορροπία του πλανήτη μας. Χρήζει λοιπόν ανάγκης, και μάλιστα άμεσης, να δράσουμε με νέο όραμα και γι' αυτό το λόγο έχει προκύψει η αναγκαιότητα ενός νέου περιβαλλοντικού προτύπου. Το πρότυπο της αειφορίας δεισδύει αργά σε οικονομικούς, βιομηχανικούς

¹ Στο πρωτότυπο: «care- taking»

αλλά και κοινωνικούς τομείς. Όροι όπως η οικολογία, η ανακύκλωση, οι εναλλακτικές μορφές ενέργειας και οι ανανεώσιμοι πόροι μάς απασχολούν τελευταία όλο και περισσότερο σε καθημερινή βάση, αποκτώντας αυξανόμενη σπουδαιότητα. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος ο τομέας της εκπαίδευσης φέρει την τεράστια ευθύνη να ενστερνιστεί και να διδάξει αυτό το καινούργιο πρότυπο στη νέα γενιά. Προκειμένου οι εκπαιδευτικοί να το εφαρμόσουν ικανοποιητικά πρέπει να κατανοήσουν την υφιστάμενη κατάσταση του σχολείου τους, να αναλύσουν όλα τα δεδομένα από τα οποία αποτελείται, και να ανακαλύψουν νέους τομείς ευκαιριών και ανάπτυξης. Έτσι μέσω μίας ρεαλιστικής τακτικής, η οποία ενσωματώνει όχι μόνο το πρόγραμμα σπουδών ως βάση δράσης αλλά θέτει εφικτούς βραχυπρόθεσμους, μεσαίους και μακροπρόθεσμους στόχους και εμπιέχει μηχανισμούς αξιολόγησης, αντιμετωπίζουμε ως μια εκπαιδευτική κοινότητα την πρόκληση της αειφορίας.

Για να μάθουμε περισσότερο... έννοιες της αειφορίας.

Η νέα βιομηχανική επανάσταση είναι ένα αναδυόμενο κίνημα, τόσο επικερδές όσο και εμπορικό, που περιορίζει τα απόβλητα, χρησιμοποιεί ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές και ενισχύει τη βιολογική και πολιτισμική ποικιλότητα. Η νέα βιομηχανική επανάσταση υπόσχεται να γίνει ένα παραγωγικό σύστημα που θα ικανοποιεί την επιθυμία για οικονομική και οικολογική αφθονία αλλά και κοινωνική δικαιοσύνη, τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μακροπρόθεσμο επίπεδο, βιώσιμο για όλες τις γενιές.

Η **οικολογική νοημοσύνη** είναι ένα προϊόν ή μία διαδικασία που σχεδιάστηκε έτσι ώστε να περιλαμβάνει και να παρουσιάζει τη νοημοσύνη των φυσικών συστημάτων: τους κύκλους θρεπτικών συστατικών, την αλληλεξάρτηση των ειδών και των ενδιαιτημάτων τους, την αφθονία, την ποικιλότητα, την ηλιακή ενέργεια και την δυνατότητα αναγέννησης.

Η θεωρία C2C², αποτελεί παράδειγμα καινοτόμου σχεδιασμού, σκοπός του οποίου είναι η δημιουργία παραγωγής τεχνικών που είναι αποτελεσματικές και δεν παράγουν απόβλητα. Οι συστατικά των υλικών και τα προϊόντα τους αντιμετωπίζονται ως στοιχεία που είναι ήδη τεχνητά ή βιολογικά.

Τα τεχνητά μπορούν να ανακυκλωθούν ή να επαναχρησιμοποιηθούν χωρίς να χάσουν ε πολλές περιπτώσεις την αρχική τους ποιότητα ενώ τα βιολογικά ως θρεπτικά στοιχεία (κομπόστ).

Αντίθετα, το πραγματικό παραγωγικό πρότυπο που ονομάζεται από την γέννηση ως το θάνατο (ή από την κούνια στον τάφο)³ αναφέρεται στο σύστημα στο οποίο μια επιχείρηση καθίσταται υπεύθυνη για τη διάθεση προϊόντων (απόβλητα, χώροι απόρριψης τοξικών αποβλήτων, στερεά απορρίμματα, συσκευασίες κ.ά), αλλά αυτό δεν κάνει απαραίτητα τα συστατικά τους επαναχρησιμοποιήσιμα.

Για να ενημερωθείτε περισσότερο διαβάστε Cradle to Cradle των Michael Braungard and William McDonough (North Point Press, 2002)⁴.

² Στο πρωτότυπο: «Cradle to Cradle or regenerative design»

³ Στο πρωτότυπο: «From the Cradle to the Grave»

⁴ ΣΤΜ: Μπορείτε να διαβάσετε μία κριτική παρουσίαση του βιβλίου στο:

<http://nooventures.edublogs.org/2007-04-28-cradle-to-cradle-remaking-the-way-we-make-things-a-case-for-truly-sustainable-design-by-william-mcdonough-and-michael-braungard/>

3. Αξιολόγηση και διαγνωστικά εργαλεία

Σε ορισμένες χώρες, οι οποίες θεωρούνται προηγμένες στο ζήτημα της αειφόρου εκπαίδευσης, έχουν αναπτυχθεί επίσημα προγράμματα και αποτελούν ήδη τμήμα ενός λειτουργικού προτύπου στα σχολεία. Με αφετηρία την ανάλυση των σημείων που εμπεριέχουν ευκαιρίες μπορούν να γίνουν ακριβείς βραχυπρόθεσμες αλλά και μακροπρόθεσμες συστάσεις. Με την δημιουργία ενός θεωρητικού πλαισίου, που θα λειτουργήσει ως εννοιολογικός χάρτης, είναι ευκολότερο να ληφθούν κατάλληλες αποφάσεις με σαφείς στόχους. Εν συνεχεία σας παρουσιάζουμε ένα παράδειγμα αυτών των προτύπων που έχει δημιουργηθεί από το αγγλικό εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο έχει προσαρμοστεί στα χαρακτηριστικά του τοπίου μας.

3.1 Τα οχτώ βήματα της αειφορίας

Το πλαίσιο αειφορίας στα σχολεία:

Ενέργεια και νερό

Ευκαιρία: Η αυξανόμενη ζήτηση σε ενέργεια και νερό περιορίζει σημαντικά το απόθεμα για τις μελλοντικές γενεές. Διατηρώντας αυτούς τους πόρους μπορούμε να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα και παράλληλα να εξοικονομήσουμε χρήματα για το σχολείο.

Σύσταση/Πρόταση: Τα σχολεία να λειτουργούν ως ένα πρότυπο ενεργειακής απόδοσης και αξιοποίησης φυσικών πόρων, π.χ. μέσω εργασιών που τονίζουν τη χρήση εναλλακτικών μορφών ενέργειας αξιοποιώντας το φυσικό φως και συγκεντρώνοντας το βρόχινο νερό⁵. Έτσι εκπαιδεύονται οι μαθητές αλλά και η ευρύτερη κοινότητα.

Προμήθειες και απορρίμματα

Ευκαιρία: Τα απορρίμματα και η κουλτούρα που τα συντηρεί μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσω της βιώσιμης κατανάλωσης. Τα σχολεία μπορούν να ελαττώσουν τα λειτουργικά τους έξοδα και να υποστηρίξουν επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ηθικές πρακτικές για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που προσφέρουν.

Σύσταση/Πρόταση: Τα σχολεία μπορούν να αποτελέσουν υπόδειγμα αειφόρου εφοδιασμού, χρησιμοποιώντας αγαθά και υπηρεσίες με υψηλά περιβαλλοντικά αλλά και ηθικά πρότυπα από τοπικές πηγές, και να βελτιώνουν την οικονομία τους με την επαναχρησιμοποίηση, επιδιόρθωση αλλά και ανακύκλωση όσο περισσότερων αγαθών είναι δυνατόν.

Κτίσματα και ανοιχτοί υπαίθριοι χώροι

Ευκαιρία: Ο σχεδιασμός αλλά και η λειτουργία ενός σχολείου επηρεάζει την περιβαλλοντική του επίδοση και την ικανότητά του να βοηθάει τους μαθητές να μάθουν έναν αειφόρο τρόπο ζωής. Ένας σωστά σχεδιασμένος και συντηρημένος χώρος (κτίρια, περιβάλλον χώρος) παρέχει ένα διευρυμένο φάσμα στη εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς επίσης και ψυχαγωγικές διεξόδους (μια μεγάλη ποικιλία πόρων εκπαίδευσης και αναψυχής) που αυξάνουν την ευημερία αλλά και την καλή συμπεριφορά των μαθητών.

Σύσταση/Πρόταση: Τα καινούργια αλλά και παλαιά σχολεία πρέπει να υιοθετούν όσο το δυνατόν περισσότερο χαρακτηριστικά αειφόρου σχεδιασμού. Επίσης, οι υπαίθριοι χώροι

⁵ ΣΤΜ: Δείτε το σχετικό οδηγό του «Βραβείου Αειφόρου Σχολείου»:
http://www.aeiforosxoleio.gr/content/sources/Tsirogiannis_Irrigation.pdf

των σχολείων πρέπει να επιτρέπουν στους μαθητές να μαθαίνουν για το φυσικό κόσμο και τον εναλλακτικό τρόπο ζωής με έργα/εργασίες, όπως ενδιαίτηματα άγριας ζωής και δημιουργία κήπων.

Διαχείριση των μέσων μαζικής μεταφοράς καθώς και των οδικών συνδέσεων

Ευκαιρία: Η αύξηση της χρήσης μηχανοκίνητων μέσων μετακίνησης έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, των αυτοκινητιστικών ατυχημάτων και της ρύπανσης που περιλαμβάνει εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα. Το «μοίρασμα» των διαδρομών με αυτοκίνητο και η χρήση των μέσων μαζικής μεταφοράς μειώνει σημαντικά τα παραπάνω προβλήματα. Επιπρόσθετα, μπορεί να υιοθετηθεί το περπάτημα καθώς και η χρήση του ποδηλάτου που ωφελούν περισσότερο την υγεία και την καλή φυσική κατάσταση των ανθρώπων.

Σύσταση/Πρόταση: Τα σχολεία να γίνουν ένα πρότυπο αιφόρων μετακινήσεων στο οποίο τα οχήματα χρησιμοποιούνται μόνο όταν είναι απολύτως απαραίτητο, ενώ όπου προσφέρονται διευκολύνσεις για χρήση λιγότερο επιβλαβών και υγιεινότερων μέσων μεταφοράς, αυτά να προτιμώνται.

Τρόφιμα και ποτά

Ευκαιρία: Ένα μη ισορροπημένο γεύμα συντελεί στην παχυσαρκία αλλά και στην μειωμένη συγκέντρωση των μαθητών. Τα τρόφιμα τα οποία προέρχονται από υγιείς πηγές και από τη χρήση ορθών γεωργικών πρακτικών προσφέρουν στον οργανισμό θρεπτικά οφέλη, ενώ ταυτόχρονα προστατεύουν το περιβάλλον και ενισχύουν τους τοπικούς παραγωγούς και το εμπόριο.

Σύσταση/Πρόταση: Τα σχολεία να γίνουν ένα πρότυπο για την παροχή και την προώθηση υγιεινού φαγητού (τροφίμων, ποτών), το οποίο προέρχεται από τοπικές και αιφόρες πηγές προβάλλοντας τη δέσμευσή τους προς το περιβάλλον αλλά και την κοινωνική τους ευθύνη, όσον αφορά τον εφοδιασμό τους σε τρόφιμα⁶.

Ένταξη και συμμετοχή

Ευκαιρία: Το σχολείο μπορεί να προωθήσει τη συνοχή της κοινότητας και με αυτόν τον τρόπο να προσφέρει μία φιλόξενη ατμόσφαιρα, όπου όλοι μπορούν να συμπεριληφθούν και όπου εκτιμάται η συμμετοχή και συνεισφορά από όλους.

⁶ ΣΤΜ: Δείτε την πολύ ενδιαφέρουσα σχετική εφαρμογή του Τ.Ε.Ι. Λάρισας, Α.ΤΡΩ.ΤΟ.Σ (Αν ΤΡΩγαμε Τοπικά) του Τ.Ε.Ι. Λάρισας:

[http://www.neagenia.gr/appdata/%CE%A0%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%20C2%AB%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%A5%CF%80%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BE%CE%B7%20%CE%9D%CE%AD%CF%89%CE%BD%20%CE%91%CE%B3%CF%81%CE%BF%CF%84%CF%8E%CE%BD%20BB/%CE%A4%CE%95%CE%99%20%CE%9B%CE%91%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%91%CE%A3%20\(%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%97%CE%9C%CE%91%20%CE%9A%CE%91%CE%A1%CE%94%CE%99%CE%A4%CE%A3%CE%91%CE%A3\)/1.%20%CE%91-%CE%A4%CE%A1%CE%A9-%CE%A4%CE%9F.%20\(%CE%91%CE%BD%20%CE%A4%CE%A1%CE%A9%CE%B3%CE%B1%CE%BC%CE%B5%20%CE%A4%CE%9F%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%8A%CF%8C%CE%BD%CF%84%CE%B1\).%20%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CF%81%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CF%80%CE%B1%CE%B9%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B9/%CE%91%CE%A4%CE%A1%CE%A9%CE%A4%CE%9F%CE%A3/assets/screens/home.swf](http://www.neagenia.gr/appdata/%CE%A0%CF%81%CF%8C%CE%B3%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%B1%20C2%AB%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CE%A5%CF%80%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BE%CE%B7%20%CE%9D%CE%AD%CF%89%CE%BD%20%CE%91%CE%B3%CF%81%CE%BF%CF%84%CF%8E%CE%BD%20BB/%CE%A4%CE%95%CE%99%20%CE%9B%CE%91%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%91%CE%A3%20(%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%91%CE%A1%CE%A4%CE%97%CE%9C%CE%91%20%CE%9A%CE%91%CE%A1%CE%94%CE%99%CE%A4%CE%A3%CE%91%CE%A3)/1.%20%CE%91-%CE%A4%CE%A1%CE%A9-%CE%A4%CE%9F.%20(%CE%91%CE%BD%20%CE%A4%CE%A1%CE%A9%CE%B3%CE%B1%CE%BC%CE%B5%20%CE%A4%CE%9F%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%8A%CF%8C%CE%BD%CF%84%CE%B1).%20%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%B4%CF%81%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%20%CF%80%CE%B1%CE%B9%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B9/%CE%91%CE%A4%CE%A1%CE%A9%CE%A4%CE%9F%CE%A3/assets/screens/home.swf)

Σύσταση/Πρόταση: Τα σχολεία να γίνουν πρότυπα κοινωνικής ένταξης επιτρέποντας στους μαθητές να έχουν πλήρη συμμετοχή στη σχολική ζωή, διδάσκοντάς τους να έχουν συνεχή σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις ελευθερίες, τις διαφορετικές κουλτούρες, αλλά και δημιουργική έκφραση.

Τοπική ευημερία

Ευκαιρία: Τα σχολεία εξαιτίας της τοποθεσίας, των εγκαταστάσεων αλλά και των εκτενών δικτύων τους θα μπορούσαν να δρουν ως «φυτώρια» για μάθηση και μετασχηματισμό/αναμόρφωση μέσα στις ίδιες τις κοινότητές τους. Οι προκλήσεις ακόμη και σε τοπικό επίπεδο, προσφέρουν σχετικές ευκαιρίες για τη μόρφωση των μαθητών και έναν τρόπο να ενδυναμωθούν οι σχέσεις με την κοινότητα.

Σύσταση/Πρόταση: Τα σχολεία να γίνουν ένα πρότυπο υποδειγματικής θεσμικής ιδιότητας του πολίτη εντός της περιοχής επιρροής τους, εμπλουτίζοντας την εκπαιδευτική τους αποστολή μέσω δραστηριοτήτων, οι οποίες βελτιώνουν το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής των ανθρώπων που ζουν σε αυτό.

Παγκόσμια διάσταση

Ευκαιρία: Η όλο αυξανόμενη αλληλεξάρτηση ανάμεσα στις χώρες αλλάζει τον τρόπο που βλέπουμε τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένης ακόμη και της ίδιας της κουλτούρας μας. Η απάντηση που έρχεται από τα σχολεία ως λύση είναι το να συμβάλλουμε όλοι σε ένα διεθνές όραμα και να έχουμε ευθύνη απέναντι στους μαθητές, βασιζόμενοι στην εκτίμηση της επίδρασης που έχουν οι αξίες τους, όσο και η συνολική στάση τους, απέναντι στις παγκόσμιες αλλαγές που συμβαίνουν.

Σύσταση/Πρόταση: Τα σχολεία να γίνουν ένα κέντρο πολιτών του κόσμου, προκειμένου να εμπλουτίσουν την εκπαιδευτική τους αποστολή μέσω δραστηριοτήτων που έχουν θετική επίδραση στις ζωές των πολιτών και σε άλλα μέρη του κόσμου.

3.2 Πραγματοποιώντας μία έρευνα

Ένας μηχανισμός αυτο-αξιολόγησης θα βοηθήσει στο να δημιουργηθεί μία καταγραφή και να γίνουν οι πραγματικές προσπάθειες που χρειάζονται για να επιτευχθούν οι στόχοι σας. Προτείνουμε να αξιολογήσετε τα παρακάτω τμήματα:

- Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του σχολείου μου:
Τοπικό πλαίσιο (τοποθεσία, τύπος εγκατάστασης, δημόσιο ή ιδιωτικό σύστημα, κοινωνικοοικονομικό επίπεδο, επίπεδο ενσωμάτωσης με την κοινότητα, τρόπος διδασκαλίας)
- Σχέδια και/ή φιλοδοξίες για εξέλιξη/ανάπτυξη
- Φυσικό περιβάλλον (υποδομή, τύπος κατασκευής, δείκτες ανοιχτών χώρων ή περιοχών πρασίνου, τρόπος λειτουργίας και συντήρησης κ.α)
- Συμμετέχοντες: Οποιοσδήποτε επηρεάζει ή βλέπει τον εαυτό του/της να επηρεάζεται κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων: μαθητές, δάσκαλοι, προσωπικό, διευθυντές, γονείς, μέλη της κοινότητας και ακόμη οι προμηθευτές των αγαθών και των διάφορων υπηρεσιών. Επίσης, θεωρείται σωστό να λάβουμε σοβαρά υπόψη μας τις φυσικές πηγές καθώς και τη διάθεση των απορριμμάτων ως ουσιαστικά στοιχεία του εγχειρήματός μας.
- Μελλοντικές γενιές

- Υγεία: Αξιοποίηση του φυσικού φωτός καθώς επίσης και του επαρκούς αερισμού με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος στους κλειστούς χώρους. Προώθηση των υγιεινών και θρεπτικών τροφών και της άσκησης ώστε να παραμείνουμε σε καλή φυσική κατάσταση.
- Μάθηση: Να αναζητούνται μηχανισμοί τέτοιοι έτσι ώστε τα ζητήματα της αιιφορίας στην πραγματική ζωή να ενσωματώνονται στο σχολικό πρόγραμμα, και να σχετίζονται με τους μαθητές τόσο μέσα στη σχολική αίθουσα όσο και έξω από αυτήν.
- Προσωπική εξέλιξη και ευημερία:
Η ικανότητα για την καλλιέργεια αξιών, εργαλείων, αυτοπεποίθησης και θετικής συνεισφοράς στην κοινωνία. Τομείς που δίνουν ευκαιρίες περιλαμβάνουν την υιοθέτηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής, τη φυσική και συναισθηματική ασφάλεια των μαθητών, ένα ευχάριστο μαθησιακό περιβάλλον, την ενεργή ευγένεια και την εκμάθηση φιλικού προς το περιβάλλον τρόπου ζωής, ως επιρροή και ως επαγγελματική επιλογή.
- Εκπαιδευτική ποιότητα: Το πρόγραμμα σπουδών να παρέχει ευκαιρίες ανάπτυξης διεπιστημονικών ικανοτήτων, απαραίτητες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων του σημερινού κόσμου.
- Εκτιμά ένα ευρύ φάσμα ικανοτήτων κριτικής σκέψης.
- Επωφελείται από την υποδομή του σχολείου, τις φυσικές περιοχές, τη γύρω περιοχή και την τοπική κοινότητα ως εκπαιδευτικό πόρο.
- Προσφέρει ενεργή μάθηση με τη μορφή χειροπιαστών εφαρμογών.
- Ενσωματώνει την έννοια της αιιφορίας σε 4 βασικά μαθήματα: Γεωγραφία, Φυσικές Επιστήμες, Κοινωνική Συμπεριφορά και Τεχνολογία.
- Ηγεσία και διοίκηση: Αναγνωρίζει τη δυνατότητα μάθησης και εκπαίδευσης, η οποία δημιουργείται μέσω της συνεργασίας μεταξύ του σχολικού προγράμματος, του σχολείου και της κοινότητας, και τις δυνατότητες να βελτιωθεί κάθε πτυχή του ιδρύματος.

Η συγκεκριμένη διαδικασία αναπτύσσει επαρκώς την ηγετική ικανότητα μεταξύ των εκπαιδευτικών, του προσωπικού και της εκπαιδευτικής κοινότητας για την προώθηση μιας συστηματικής εστίασης στην αιιφόρο ανάπτυξη, καθώς και τη βελτίωση του σχολείου που επικεντρώνεται σε μία ή περισσότερες από τις παρακάτω έννοιες:

- Προμήθεια φαγητού: Τοπική προέλευση (κοντά ή μακριά), θρεπτική αξία, προέλευση από τη φύση ή από τη βιομηχανία ή από τον κήπο της σχολικής αυλής.
- Αποτελεσματική χρήση της ενέργειας και του νερού: Έλεγχος της κατανάλωσης σε ενέργεια και νερό, είδος φωτισμού, λαμπτήρων και συσκευών, χρήση εναλλακτικών μορφών ενέργειας, επιδιόρθωση διαρροών νερού, ορθή χρήση της άρδευσης καθώς και συλλογή βρόχινου νερού σε δεξαμενές.
- Μέσα μεταφοράς και μηχανοκίνητων μέσων μετακίνησης: μέτρηση της χρήσης εναλλακτικών μορφών μεταφοράς και προώθηση της αποτελεσματικότητάς τους (μεταξύ μαθητών, δασκάλων, προσωπικού) μέσω κοινών μετακινήσεων, σχολικής μεταφοράς, μετακίνησης με ποδήλατο αλλά και με τα πόδια.
- Προμήθειες και απόβλητα: Υπολογισμός της χρήσης, της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης των προμηθειών χαρτιού (χαρτί, μελάνια, μπαταρίες). Επίσης, υπολογισμός των προμηθειών καθαρισμού και συντήρησης (κάδοι

ανακύκλωσης, βιοδιασπώμενα συστατικά). Υπολογισμός των οργανικών και ανόργανων αποβλήτων καθώς του τελικού προορισμού τους.

- Υποδομή: βιώσιμες εναλλακτικές, φωτισμός και φυσικός αερισμός.
- Υπαίθριοι χώροι: πράσινες περιοχές ως χώροι αναψυχής και μάθησης.
- Ένταξη και συμμετοχή: Κάθε μέλος της εκπαιδευτικής κοινότητας λαμβάνεται υπόψη και μπορεί να συνεισφέρει και να αναπτύξει ιδέες για την αειφορία.
- Τοπική ευημερία: Ανακοινώσεις και εκστρατείες διαφήμισης σε ενδοσχολικό και σε εξωσχολικό επίπεδο, συνεργασίες με άλλα ιδρύματα και δράσεις που ωφελούν την κοινότητα.
- Παγκόσμια διάσταση: Συνάφεια της μάθησης και της συμπεριφοράς με μια θετική επίδραση σε άλλα μέρη του κόσμου.

3.3 Ερμηνεία αποτελεσμάτων και ένα βασικό πλάνο

Μόλις θα έχετε προετοιμάσει την έρευνά σας χρησιμοποιώντας τα εργαλεία αξιολόγησης και το κατάλληλο σύνολο ερωτήσεων, θα είστε σε θέση να κατανοήσετε καλύτερα την κατάσταση μέσω των ακόλουθων τακτικών:

1. Βαθμολογίστε την ακριβή επίδοση στους διαφορετικούς τομείς: άριστη, καλή, ικανοποιητική, σε πρώιμο επίπεδο. Για να γίνει αυτό, διεξάγετε ελέγχους και παρακολούθηση.
2. Κρατήστε σημειώσεις κατά την αξιολόγηση, οι οποίες να ανταποκρίνονται στα παρακάτω: δουλειά στο σπίτι, επιθυμητό αποτέλεσμα (αν επετεύχθη ή όχι και γιατί), πώς εκπονήθηκε, η αλλαγή που επιτεύχθηκε και τα τεκμήρια αυτής.
3. Προσδιορίστε τις πιο σημαντικές προτεραιότητες για ανάπτυξη.
4. Κρατήστε ένα αρχείο με τις νέες πρακτικές έτσι ώστε να μετατραπούν σε διαδικασίες ρουτίνας.

Η απόκτηση αυτών των αποτελεσμάτων σας επιτρέπει να συγκρίνετε τις προηγούμενες πρακτικές/τακτικές, έτσι ώστε να απεικονίζονται σε μια χειροπιαστή μορφή εξοικονόμησης και πλεονεκτημάτων για ολόκληρη την εκπαιδευτική κοινότητα. Αφού επεξεργαστείτε ένα σχέδιο δράσης με καλά περιγεγραμμένους βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους, θεωρείται ουσιώδες να το προσδιορίσετε για τους ανθρώπους που θα συμμετέχουν, και επιπλέον να συμπεριλάβετε σε αυτό τα κατάλληλα εργαλεία επικοινωνίας, ώστε να μπορέσετε να μοιραστείτε αυτό το νέο όραμα με όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας. Ακόμη είναι σημαντικό να γνωρίζετε ότι υπάρχουν πολυάριθμα εξωτερικά μέσα τα οποία προσφέρουν υποστήριξη σε έργα αυτής της φύσης.

Έχοντας δημιουργήσει μία λίστα προτεραιοτήτων είναι σημαντικό να τις εντάξετε σε ένα ρεαλιστικό πλαίσιο, έχοντας κατά νου το επίπεδο συμμετοχής του κάθε εμπλεκόμενου ατόμου με στόχους, ξεκάθαρα καθήκοντα και μετρήσιμους στόχους. Σε αυτό το σημείο προσπαθήστε να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποιες αλλαγές θα μπορούσαν να γίνουν στο σχολείο χωρίς να επιβαρυνθεί ο προϋπολογισμός του;
- Ποιες αλλαγές θα μπορούσαν να γίνουν εντός του προϋπολογισμού του σχολείου;
- Πώς θα μπορούσα να αντλήσω κεφάλαια, δωρεές ή χορηγίες;
- Ποιες αλλαγές θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν με το αποθεματικό κεφάλαιο που διαθέτει το σχολείο;
- Ποιοι δημόσιοι ή ιδιωτικοί οργανισμοί θα μπορούσαν να μας υποστηρίξουν;

- Πώς θα μπορούσα να οργανώσω εκστρατείες ενημέρωσης σχετικά με τις δράσεις μας;
- Με ποιο τρόπο θα δημοσιοποιήσω τα αποτελέσματα προκειμένου να διατηρήσω το κίνητρο των συμμετεχόντων και των δικαιούχων;

4. Συνέπειες της αλλαγής

Όλες οι αλλαγές συνεπάγονται προσπάθεια, δέσμευση και πειθαρχία. Η ικανότητα αξιοποίησης των σημείων που εμπεριέχουν ευκαιρίες ως ένα πλεονέκτημα για τη βελτίωση του μέλλοντος της εκπαιδευτικής κοινότητας μέσω επαρκών κινήτρων, από τη μέτρηση των αποτελεσμάτων και ενός επιπέδου δυναμικής επικοινωνίας που γεννά συνεχόμενο ενδιαφέρον στους συμμετέχοντες, προϋποθέτει την ανάθεση ρόλων και ευθυνών σε διάφορα επίπεδα εντός του σχολείου. Εφόσον η συμμετοχή των επικεφαλής αλλά και των συμμετεχόντων στα διάφορα έργα αυξάνεται, τόσο θα αυξάνεται και η αισιοδοξία για την μετατροπή τους σε φορείς αλλαγής προς την αειφορία. Υπάρχουν αμέτρητα θετικά παραδείγματα σχολείων, που έχουν εκπονήσει έργα έχοντας να αντιμετωπίσουν σοβαρούς περιορισμούς και δυσκολίες στην αρχή, αλλά τελικά κατέληξαν σε ιδιαίτερα πετυχημένα αποτελέσματα.

5. Το «οικολογικό αποτύπωμα»⁷ του σχολείου σας

Το οικολογικό αποτύπωμα είναι ένα εργαλείο που σχεδιάστηκε για να εκτιμά την επίδραση που έχουμε στον πλανήτη γη είτε μεμονωμένα είτε ως σύνολο. Για κάθε άτομο υπάρχει συγκεκριμένη ποσότητα γης (που μετριέται σε στρέμματα⁸), η οποία είναι απαραίτητη για τη διατήρηση των απαιτήσεων του τρόπου ζωής μας σε ενέργεια, τροφή και αγαθά καθώς και για την απορρόφηση των αποβλήτων και του CO₂. Λαμβάνουμε επίσης υπόψη ότι η συνολική επιφάνεια της γης είναι πεπερασμένη και ότι μοιραζόμαστε τον πλανήτη με φυτά και ζώα, τα οποία επίσης χρειάζονται χώρο για να επιβιώσουν. Υπάρχουν όμως και περιοχές πάνω στην επιφάνεια της γης που δεν είναι κατοικήσιμες, κάτι που μειώνει τη συνολική επιφάνεια διαθέσιμης γης. Σύμφωνα με το παγκόσμιο ταμείο για την άγρια φύση (WWF)⁹ ο αριθμός των ανθρώπων που διαβιώνουν σήμερα στον πλανήτη είναι περίπου 6,3 δισεκατομμύρια. Η γη διαθέτει περίπου 113.000 εκατομμύρια στρέμματα παραγωγικού εδάφους. Εάν διαιρέσουμε αυτούς τους αριθμούς, τότε σε κάθε άνθρωπο αντιστοιχούν περίπου 18 στρέμματα γης (αυτό αντιστοιχεί σχεδόν σε 2+ γήπεδα ποδοσφαίρου - για τον καθένα-). Σε όλα τα παραπάνω δεν υπολογίζεται ο αριθμός των υπολοίπων ζώντων οργανισμών. Εάν λοιπόν κάθε είδος που ζει στην γη είχε τα ίδια πρότυπα κατανάλωσης που έχουν οι άνθρωποι στις ανεπτυγμένες πόλεις, τότε θα μας ήταν απαραίτητοι 7 πλανήτες περίπου για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες μας!

Η επίδραση που επιφέρει ένας οργανισμός στη γη, όπως και η επίδραση που έχει ένα σχολείο, μπορεί να μετρηθεί σε συνδυασμό με τον αριθμό των καυσίμων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ενέργειας, με την ποσότητα του νερού που είναι απαραίτητη για την επιβίωση, καθώς επίσης και με τις ανάγκες κατανάλωσής του σε άλλα αγαθά και της μορφής που τα απορρίπτουμε. Εάν χρησιμοποιήσετε αυτό το εργαλείο μέτρησης θα κατανοήσετε πλήρως το οικολογικό αποτύπωμα του σχολείου σας, και με

⁷ Στο πρωτότυπο: «Ecological Footprint»

⁸ Στο πρωτότυπο: εκτάρια, ΣΤΜ: 1 εκτάριο = 10 στρέμματα

⁹ ΣΤΜ: Επισκεφτείτε τα: <http://www.wwf.gr/>, <http://worldwildlife.org/>

αυτόν τον τρόπο θα κερδίσετε περισσότερα ερεθίσματα για να το μειώσετε μέσω αλλαγών στον τρόπο που λειτουργεί.

Για να χρησιμοποιήσετε αυτή τη μεθοδολογία, κρίνεται απαραίτητο να απαντήσετε σε ένα λεπτομερές ερωτηματολόγιο στο οποίο περιέχονται οι ακόλουθες πληροφορίες:

- Αριθμός των μαθητών και αριθμός του προσωπικού του σχολείου.
- Συνολική επιφάνεια και περιοχές υπό κατασκευή.
- Γενικότερη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, νερού, φυσικού αερίου καθώς επίσης και πετρελαίου.
- Κατανάλωση τροφής και εμφιαλωμένων ποτών/ αναψυκτικών.
- Τρόποι μεταφοράς στο σχολείο, εκδρομές και οχήματα.
- Θετικά αποτελέσματα που μπορούν να επιφέρουν οι πράξεις μας στο καταναλωτικό κοινό (τρόπος επικοινωνίας με την κοινότητα διαμέσου άρθρων στον τύπο).
- Ποσότητα των παραγόμενων αποβλήτων και των υλικών προς ανακύκλωση.

Μπορείτε να βρείτε αυτόματο τρόπο υπολογισμού στο διαδίκτυο, που θα σας βοηθήσει να υπολογίσετε τους τύπους και θα σας παρουσιάζει τα αποτελέσματα των υπολογισμών με ακρίβεια. Πηγαίνατε στη σελίδα

www.epa.vic.gov.au/ecologicalfootprint/calculators/school/introduction.asp

Συμπερασματικά, μπορείτε να ανακοινώσετε τα αποτελέσματα στη σχολική κοινότητα με την ελπίδα να ξεκινήσετε έργα βελτίωσης σε διαφορετικούς τομείς.

Εάν θέλετε να βρείτε περισσότερη σχετική πληροφορία σας προτείνουμε τους παρακάτω συνδέσμους:

Στα ισπανικά www.vidasustentable.org/educadores/B-reducir-huella-del-centro.asp

Στα αγγλικά www.earthday.net/footprint/index.asp

www.footprintnetwork.org¹⁰

Γλωσσάρι όρων

Κλιματική αλλαγή

Οποιαδήποτε σημαντική και μακροχρόνια αλλαγή που υφίσταται μία περιοχή όσον αφορά τις κλιματικές παραμέτρους της.

Ο κύκλος των θρεπτικών στοιχείων

Η διαδικασία της χρήσης, τροποποίησης, μετακίνησης και επαναχρησιμοποίησης ανόργανων και οργανικών μορίων μέσω του φυσικού και βιολογικού περιβάλλοντος. Περιλαμβάνει τον κύκλο του άνθρακα, του αζώτου, του οξυγόνου καθώς και του νερού.

CO₂ Διοξείδιο του άνθρακα

¹⁰ ΣΤΜ: ένας αντίστοιχος Ελληνικός ιστότοπος είναι ο: <http://www.dipe-serron.gr/co2schools/>

Χημικό στοιχείο σε αέρια μορφή που υπάρχει στην ατμόσφαιρα και παράγεται από ζώα και φυτά κατά την διαδικασία της αναπνοής. Επίσης δημιουργείται και από την καύση ορυκτών καυσίμων.

Παγκόσμια κοινότητα

Όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει όλους τους κατοίκους της γης.

Περιβαλλοντική κρίση

Η καταστροφή και η επιδείνωση του περιβάλλοντος εξαιτίας παραγόντων που συνδέονται με την ανθρώπινη δραστηριότητα. Περικλείει διάφορα προβλήματα όπως: μόλυνση του αέρα, του νερού και του εδάφους, απειλούμενα με εξαφάνιση είδη, κλιματική αλλαγή κ.α.

Οικολογία

Από τις ελληνικές λέξεις «οίκος» που σημαίνει σπιτικό και «λόγος» που σημαίνει μελετώ/εξετάζω. Είναι η επιστημονική μελέτη της κατανομής και της αφθονίας της ζωής και η αλληλεπίδραση μεταξύ των οργανισμών και του περιβάλλοντός τους.

Εναλλακτικές μορφές ενέργειας

Είναι οι πηγές ενέργειας που αποτελούν εναλλακτικές της χρήσης ορυκτών καυσίμων και οι οποίες έχουν ελάχιστη ή καμία επιβάρυνση στο περιβάλλον. Μεταξύ αυτών: γεωθερμική, ηλιακή, αιολική, βιομάζας, ωκεάνια.

ΜΚΟ, Μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί

Φορείς που αποτελούνται από εθελοντές και εργαζόμενους με στόχο να βοηθούν σε ποικίλους τομείς είτε σε τοπικό είτε σε παγκόσμιο επίπεδο λειτουργίας.

Ανακύκλωση

Η επανένταξη άχρηστων υλικών στη παραγωγική διαδικασία- στον παραγωγικό κύκλο.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Είναι οι φυσικοί πόροι που αναπαράγονται τακτικά ή ταχύτερα από το ρυθμό κατανάλωσής τους. Μερικά παραδείγματα είναι: η γεωθερμία, το νερό, η ξυλεία και η βιομάζα. Η διαχείριση τους πρέπει να γίνεται με προσοχή έτσι ώστε να μην υπερβαίνεται η ικανότητα του περιβάλλοντος να τους παρέχει ξανά. Κανένα από τα δευτερογενή παράγωγα των ορυκτών καυσίμων δεν είναι ανανεώσιμο.

Αειφορία

Η διαχείριση ενός οικοσυστήματος με τρόπο ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες του παρόντος χωρίς να μειώνεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους.

UNESCO¹¹

Ο εκπαιδευτικός, επιστημονικός και πολιτισμικός οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών.

¹¹ ΣΤΜ: Σχετικοί ιστότοποι: <http://www.unesco.org/new/en/> και <http://www.unesco-hellas.gr/gr/default.htm>